

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobce: **K. B.**, zastoupeného JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem, se sídlem Symfonická 1496/9, Praha 5, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 10. 2011, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2012, č. j. 34 Ad 6/2012 - 14, o návrhu žalované na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

Kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 27. 9. 2012, č. j. 34 Ad 6/2012 - 14, **se přiznává** odkladný účinek.

Odůvodnění:

Krajský soud v Brně zrušil v záhlaví uvedeným rozsudkem rozhodnutí žalované ze dne 14. 10. 2011, č. j. X, a věc vrátil k dalšímu řízení (výrok I.) a žalované uložil povinnost nahradit žalobci náklady řízení (výrok II.). Napadeným rozhodnutím žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o zvýšení starobního důchodu. Předmětem sporu bylo, zda může být podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, a podle § 24 odst. 5 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, zvýšen důchod započtením doby neukončeného středoškolského studia do dob zaměstnání pro krivdu způsobenou vyloučením ze studia na střední škole, ačkoli zákon počítá pouze s odškodněním za vyloučení z vysoké školy.

V kasační stížnosti stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Stěžovatelka rovněž požádala o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti, neboť pokud by realizovala napadený rozsudek a posléze by v řízení o kasační stížnosti byla úspěšná, byla by zde dvě opačná rozhodnutí o téže věci. Jde o nežádoucí výsledek, který je existujícími procesními instituty neřešitelný.

Žalobce s přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti nesouhlasí a odkazuje na několik rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z roku 2006, kdy odkladný účinek v obdobné situaci nebyl přiznán. Dále uvádí, že v případě, že by mu vznikl nějaký přeplatek, vrátí ho.

Podle ustanovení § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, (dále jen „s. ř. s.“) nemá kasační stížnost odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Přitom přiměřeně užije ustanovení § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Podle ustanovení

§ 73 odst. 2 s. ř. s. soud na návrh žalobce přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Podle § 73 odst. 3 s. ř. s. se přiznáním odkladného účinku pozastavují do skončení řízení před soudem účinky napadeného rozhodnutí.

Krajský soud vrátil stěžovatelce věc k dalšímu řízení, současně ji zavázal svým právním názorem, podle něhož má žalobce na požadované zvýšení starobního důchodu nárok. Stěžovatelka s právním názorem krajského soudu nesouhlasí a kasační stížností proti němu brojí, neboť se domnívá, že ji soud zavázal k tomu, aby rozhodla v rozporu se zákonem. Stěžovatelka se pak obává, že zruší-li Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu, jímž bylo rozhodnutí stěžovatelky zrušeno, dostane se věc do stadia nového posouzení žaloby. Krajský soud, který je vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, může poté rozhodnout opačně než prve, což by mělo za následek, že původní zrušené rozhodnutí stěžovatelky by „obživlo“. Nastala by tak situace, kdy by vedle sebe existovala dvě opačná rozhodnutí v téže věci.

Jak již Nejvyšší správní soud ve své četné judikatuře konstatoval, poskytují soudy ve správním soudnictví primárně ochranu subjektivním veřejným právům a rovněž institut odkladného účinku je koncipován především jako dočasná procesní ochrana žalobce – účastníka správního řízení – před okamžitým výkonem pro něj nepříznivého správního rozhodnutí, jsou-li pro to splněny zákonem předepsané podmínky. Situace, kdy bude možno dovozovat vznik újmy na straně žalovaného správního orgánu v důsledku rozhodnutí krajského soudu, tak budou nepochybně představitelné v poněkud omezenější míře, než jak tomu bude na straně žalobce. [Podle dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu tak např. nelze spatřovat nenahraditelnou újmu způsobenou žalovanému v tom, že mu bude krajským soudem uložena povinnost vyplatit žalobci dávku důchodového pojištění, přeplatek na dani apod. (srov. usnesení ze dne 20. 9. 2006, č. j. 6 Ads 99/2006 - 33, či usnesení ze dne 5. 1. 2005, č. j. 1 Afs 106/2004 - 49, publ. pod č. 982/2006 Sb. NSS)].

S ohledem na zásadu rovnosti účastníků řízení před soudem nicméně nelze žalovanému správnímu orgánu upírat právo obrátit se v případě nesouhlasu s výsledky soudního přezkumu provedeného krajským soudem na Nejvyšší správní soud s kasační stížností. Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006 - 49, pak zásadně platí, že zruší-li krajský soud rozhodnutí správního orgánu, je povinností správního orgánu pokračovat v řízení a řídit se přitom závazným právním názorem vyjádřeným v pravomocném soudním rozhodnutí, bez ohledu na to, zda je ve věci podána kasační stížnost. V témže usnesení však rozšířený senát Nejvyššího správního soudu poukázal i na možné negativní dopady, které mohou nastat v souvislosti s přezkumem rozsudku krajského soudu, jímž bylo zrušeno správní rozhodnutí, na základě kasační stížnosti podané žalovaným. Nejvyšší správní soud uvedl, že za situace, kdy by byl takový rozsudek krajského soudu zrušen, dostala by se věc do stadia nového posuzování žaloby krajským soudem. Ten, vázán právním názorem kasačního soudu (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), může rozhodnout o zákonnosti správního rozhodnutí opačně, načež původní (zrušené) správní rozhodnutí „obživne“, aniž by důsledkem nového rozhodnutí krajského soudu bylo současné zrušení v mezidobí případně vydaného dalšího správního rozhodnutí. Vedle sebe tu tak mohou být dvě odlišná či dokonce opačná správní rozhodnutí o téže věci. Při odhlédnutí od situace, že i nové rozhodnutí krajského soudu může být napadeno kasační stížností, stejně tak jako nové správní rozhodnutí další žalobou, následně rozsudek krajského soudu také kasační stížností, jde jistě o výsledek nežádoucí a procesními instituty příslušných správních procesních předpisů obtížně řešitelný. Nejvyšší správní soud připustil, že takový případ lze řešit přiznáním odkladného účinku podané kasační stížností (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 10. 2008, č. j. 4 Ads 145/2008 - 34,

ze dne 9. 4. 2008, č. j. 3 Ads 29/2008 - 35, ze dne 30. 4. 2009, č. j. 6 Ads 56/2009 - 48). S ohledem na právě uvedené tak není případné odvolávat se na rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu z doby před tím, než jeho rozšířený senát rozhodl v citované věci, jak učinil žalobce.

Nejvyšší správní soud, vycházející z uvedeného názoru rozšířeného senátu, tedy dospěl k závěru, že ve zmíněném možném nežádoucím právním i procesním stavu lze u stěžovatelky shledat újmu ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s. pro rozpor s principem právní jistoty. Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ochrání i právní jistotu žalobce jakožto účastníka řízení o přezkum toliko jednoho správního rozhodnutí; nelze totiž vyloučit, že stěžovatelka ani ve správním řízení, ač zavázána právním názorem krajského soudu, žalobcovým námitkám opětovně nevyhoví. Nejvyšší správní soud uzavírá, že pozastavení účinků napadeného rozsudku krajského soudu neúměrně nezvýhodní stěžovatelku oproti žalobci; a jelikož Nejvyšší správní soud neshledal ani žádný rozpor s důležitým veřejným zájmem, rozhodl, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

Rozhodnutí o přiznání odkladného účinku zároveň v žádném případě nepředjímá výsledek řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. ledna 2013

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu